

Bộ KH&ĐT đề xuất 8 nhóm giải pháp nhằm giải quyết khó khăn cho doanh nghiệp

14:15 08/08/2021

Đợt dịch Covid-19 bùng phát lần thứ 4, đặc biệt bắt đầu từ tháng 7/2021, đã khiến cộng đồng doanh nghiệp hết sức khó khăn. Theo Bộ KH&ĐT, cần tiếp tục đồng hành, chia sẻ, sát cánh cùng cộng đồng doanh nghiệp vượt qua khó khăn với phương châm “sớm nhất -hiệu quả nhất” và sớm thành lập tổ công tác đặc biệt của Thủ tướng Chính phủ.

Theo Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư Nguyễn Chí Dũng, đợt dịch Covid-19 bùng phát lần thứ 4, đặc biệt bắt đầu từ tháng 7/2021, đã khiến cho những mảng màu xám loang rất nhanh trong bức tranh toàn cảnh khu vực doanh nghiệp

Sức chống chịu của khu vực doanh nghiệp tiếp tục suy giảm

Phát biểu tại Hội nghị trực tuyến Thủ tướng Chính phủ với doanh nghiệp năm 2021 sáng nay (8/8), Bộ trưởng Bộ KH&ĐT Nguyễn Chí Dũng cho biết, mặc dù trong bối cảnh đại dịch Covid-19 tác động nghiêm trọng tới hoạt động sản xuất, kinh doanh, nhưng cộng đồng doanh nghiệp, doanh nhân đã và đang nêu cao

tinh thần chia sẻ cùng đất nước, vượt khó, tự lực, tự cường, nỗ lực thích ứng với hoàn cảnh khó khăn để duy trì sản xuất, kinh doanh và việc làm cho người lao động.

Không chỉ chủ động có những giải pháp linh hoạt tự cứu mình, chia sẻ khó khăn, hỗ trợ lẫn nhau trong sản xuất, mà cộng đồng doanh nghiệp còn có nhiều hoạt động nhằm hỗ trợ người dân, đóng góp lớn về tài chính, thể hiện tinh thần trách nhiệm, nghĩa cử cao đẹp của doanh nghiệp Việt Nam đối với đất nước.

Tuy nhiên, phải thẳng thắn nhìn nhận rằng, đợt dịch Covid-19 bùng phát lần thứ 4, đặc biệt bắt đầu từ tháng 7/2021, đã khiến cho những mảng màu xám loang rất nhanh trong bức tranh toàn cảnh khu vực doanh nghiệp. Các doanh nghiệp vốn đã bị tổn thương lại càng trở nên khó khăn hơn bao giờ hết. Các nguồn lực dũ trữ đang cạn dần trong khi thị trường chưa có dấu hiệu phục hồi hoặc đang phục hồi rất chậm.

Các số liệu đã chứng minh sức chống chịu của khu vực doanh nghiệp tiếp tục suy giảm. Số doanh nghiệp thành lập mới trong tháng 7 giảm 34% so với cùng kỳ năm ngoái. Tính chung 7 tháng đầu năm 2021, số doanh nghiệp đăng ký thành lập mới tăng 0,8% so với cùng kỳ năm 2020; đây là mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 2016-2020 (trung bình là 8,1%).

Trong khi đó, số doanh nghiệp rút lui khỏi thị trường tăng 25,5% so với cùng kỳ năm 2020, riêng TP. Hồ Chí Minh chiếm 29,1% tổng số doanh nghiệp rút lui của các nước; đã xuất hiện nhiều hơn những doanh nghiệp quy mô vừa và lớn rút lui khỏi thị trường.

Một điểm đáng quan tâm hơn nữa đó là đợt dịch thứ 4 này đã xâm nhập và tác động tiêu cực tới các khu công nghiệp, khu chế xuất, nơi tập trung một lượng lớn các lao động, dẫn đến nguy cơ đứt gãy chuỗi cung ứng, sản xuất quy mô lớn, ảnh hưởng lớn đến kinh tế địa phương và cả nước.

Qua các kênh trao đổi thông tin trực tiếp và gián tiếp với cộng đồng doanh nghiệp, Bộ KH&ĐT nhận diện có 8 nhóm vấn đề khó khăn mà doanh nghiệp đang phải đối diện hiện nay:

Thứ nhất, tổng cầu giảm mạnh khiến cho các đơn hàng, hợp đồng, sản lượng đều sụt giảm. Trung bình nhu cầu trong các ngành giảm từ 40-50%, nặng nề nhất là ngành hàng không, vận chuyển hành khách, du lịch, nhà hàng, khách sạn nhu cầu bị giảm đến 70-80%.

Tình trạng ứ ứ, tắc nghẽn hàng hóa tại một số cảng biển quan trọng như Cát Lái, Cái Mép – Thị Vải thời gian qua đã phản ánh bản chất do tình trạng đình trệ

sản xuất bởi dịch bệnh chứ không phải tắc nghẽn do hạ tầng hay do điều hành giao thông. Nhu cầu giảm, doanh nghiệp giảm sản lượng, quy mô sản xuất, do đó nguyên liệu nhập về chưa thể đưa vào sản xuất nên tạm dùng kho cảng làm kho của doanh nghiệp.

Thứ hai, doanh thu giảm mạnh trên diện rộng. Trong đó, ngành du lịch không phát sinh doanh thu; các nhà hàng, khách sạn bị tê liệt đặc biệt từ tháng 4 năm 2021 trở lại đây, doanh thu ngành hàng không sụt giảm trung bình 61% so với 2019, đột dịch cao điểm đầu năm 2021 giảm 80% so với cùng kỳ năm 2020.

Thứ ba, dòng tiền bị thiếu hụt nghiêm trọng khiến doanh nghiệp rất khó khăn để có thể trang trải các khoản chi phí nhằm duy trì hoạt động sản xuất kinh doanh như: các khoản chi phí cho người lao động (trả lương, đóng bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp, kinh phí công đoàn). Ngoài ra, các doanh nghiệp vẫn phải chi trả tiền thuê mặt bằng, cửa hàng, nhà xưởng trong khi phải tạm ngưng hoạt động.

Do thiếu hụt dòng tiền nên hầu hết các doanh nghiệp khó có thể xoay sở trả lãi các khoản vay ngân hàng đúng hạn, dẫn đến tình trạng nợ xấu, nợ quá hạn, khó có thể tiếp cận các khoản vay mới.

Thứ tư, chi phí đầu vào, chi phí vận chuyển ngày một tăng cao dẫn đến tình trạng thiếu hụt nguyên, vật liệu đầu vào, làm đội chi phí giá thành sản xuất. Tình trạng thiếu nghiêm trọng container rỗng, giá thuê container tăng 5-10 lần, chi phí vận chuyển logistics tăng từ 2-4 lần, có thời điểm lên đến 5 lần so với trước khi có dịch.

Nhiều khoản chi phí mới phát sinh liên quan đến công tác phòng, chống dịch như: chi phí xét nghiệm; chi đầu tư trang thiết bị để đáp ứng các điều kiện về kiểm soát an toàn dịch bệnh tại doanh nghiệp.

Thứ năm, chuỗi cung ứng sản xuất, tiêu dùng và xuất khẩu bị gián đoạn, đình trệ cục bộ. Nhiều doanh nghiệp sản xuất, xuất khẩu bị ảnh hưởng phải trì hoãn hoặc hủy đơn hàng, nếu đột dịch bùng phát kéo dài có thể bị mất thị trường do bạn hàng thay đổi chuỗi cung ứng.

Thứ sáu, lưu thông hàng hóa gặp khó khăn, kể cả lưu thông trong nước, giữa một số tỉnh, thành phố do áp dụng các chính sách phòng, chống dịch bệnh chưa hợp lý. Hậu quả là các doanh nghiệp bị chậm tiến độ giao hàng/nhập hàng, chi phí lưu kho, lưu bãi tăng, cước vận chuyển tăng, tình hình sản xuất kinh doanh bị ngưng trệ.

Thứ bảy, khó khăn về lao động và chuyên gia: Để cầm cự trước dịch bệnh nhiều doanh nghiệp phải thu hẹp quy mô, cắt giảm lao động. Điều này sẽ gây khó khăn rất lớn cho việc tìm kiếm nguồn lao động trở lại của các doanh nghiệp khi phục hồi sản xuất sau dịch bệnh, đặc biệt là đối với các ngành nghề yêu cầu lao động có tay nghề, chuyên môn nhất định như cơ khí, điện tử... Các doanh nghiệp đặc biệt là các doanh nghiệp FDI gặp nhiều khó khăn với vấn đề nhập cảnh và giấy phép lao động cho chuyên gia nước ngoài.

Thứ tám, khó khăn về tiếp cận các chính sách hỗ trợ của Nhà nước. Các doanh nghiệp cho biết điều kiện của một số chính sách còn khá chặt chẽ, gây khó khăn cho đối tượng hỗ trợ, chưa bao quát hết các tình huống phát sinh trong thực tế, công tác thực thi có lúc, có nơi còn chưa chủ động, linh hoạt.

Hàng loạt chính sách, giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp

Với tinh thần luôn đồng hành, sát cánh cùng doanh nghiệp, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ luôn quan tâm, lắng nghe và chia sẻ các khó khăn của doanh nghiệp. Ngay từ khi dịch bệnh Covid-19 bùng phát trở lại lần thứ 4, Chính phủ đã kịp thời chỉ đạo và ban hành thêm hàng loạt chính sách, giải pháp kịp thời hỗ trợ doanh nghiệp và người dân, có thể kể đến như:

Chính sách về cắt giảm giá điện, đã thực hiện 04 đợt giảm giá điện khoảng 16,3 nghìn tỷ đồng; Thủ tướng Chính phủ đã chỉ đạo các địa phương nghiên cứu giảm giá nước sạch tiêu dùng; công bố gói hỗ trợ các dịch vụ viễn thông trị giá hơn 10 nghìn tỷ đồng.

Gói hỗ trợ người lao động, người sử dụng lao động bao gồm 12 chính sách hỗ trợ đã được ban hành với tổng mức hỗ trợ khoảng 26 nghìn tỷ đồng.

Các chính sách tài khóa hỗ trợ cho doanh nghiệp thông qua gia hạn nộp thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế thu nhập cá nhân và tiền thuê đất trong năm 2021; điều chỉnh giảm thu một số khoản phí, lệ phí với tổng giá trị khoảng 138 nghìn tỷ đồng.

“Hiện nay, Chính phủ đang hoàn thiện hồ sơ trình Ủy ban thường vụ Quốc hội ban hành chính sách giảm một số loại thuế cho các doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh trong năm 2021, dự kiến khoảng 20 nghìn tỷ đồng. Đồng thời, xem xét thực hiện giảm tiền thuê đất với tổng mức khoảng 700 tỷ đồng”- Bộ trưởng KH&ĐT nói thêm.

Đối với các chính sách hỗ trợ tín dụng cho doanh nghiệp: đã thực hiện giữ nguyên nhóm nợ cho 197 nghìn doanh nghiệp, với mức dư nợ trên 305 nghìn tỷ đồng; có khoảng 680 nghìn doanh nghiệp được thực hiện miễn, giảm, hạ lãi

suất với dư nợ trên 1 triệu tỷ đồng; từ đầu năm cũng áp dụng các khoản vay với lãi suất thấp hơn trước với dư nợ trên 3,8 triệu tỷ đồng. Thực hiện chính sách này, dự kiến lợi nhuận của các tổ chức tín dụng có thể bị sụt giảm 20 nghìn tỷ đồng trong 2021 nhằm chia sẻ những khó khăn với người dân và doanh nghiệp.

Đồng thời, thời gian qua Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ cũng đã chỉ đạo rất quyết liệt với phương châm “vướng đâu – khẩn trương xử lý đó” để giải quyết ngay các tình huống khẩn cấp phát sinh nhằm đảm bảo lưu thông hàng hoá được thông suốt, hiệu quả; ưu tiên tiêm vaccine cho người lao động tại các khu, cụm công nghiệp, khu chế xuất, một số ngành nghề, lĩnh vực quan trọng; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong điều hành quản lý; hỗ trợ thúc đẩy doanh nghiệp chuyển đổi số.

Báo cáo của Bộ KH&ĐT đánh giá, nhìn chung, các chính sách, giải pháp đã được cộng đồng doanh nghiệp ghi nhận và phần nào giảm bớt những khó khăn mà doanh nghiệp đang phải gánh chịu, giúp doanh nghiệp có thể duy trì, ổn định hoạt động sản xuất kinh doanh và việc làm cho người lao động; góp phần quan trọng đảm bảo ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát, bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế, bảo đảm an sinh xã hội.

Với trách nhiệm là cơ quan tham mưu tổng hợp của Chính phủ, trong bối cảnh đất nước đang đứng trước triển vọng lớn, Bộ KH&ĐT đề xuất một số quan điểm hỗ trợ doanh nghiệp trong thời gian tới.

Đó là quán triệt tinh thần "chống dịch như chống giặc", các cấp, các ngành, địa phương phải tập trung vào cuộc với nỗ lực cao nhất, ưu tiên mọi nguồn lực để kiểm soát tốt tình hình dịch bệnh Covid-19, tạo điều kiện cho doanh nghiệp ổn định tình hình sản xuất kinh doanh, phục hồi và phát triển.

Tiếp tục đồng hành, chia sẻ, sát cánh cùng cộng đồng doanh nghiệp vượt qua khó khăn. Với phương châm “sớm nhất-hiệu quả nhất” cần tập trung triển khai các biện pháp tháo gỡ những vấn đề cấp bách nhằm giảm bớt thiệt hại một cách tối đa cho doanh nghiệp, góp phần phục hồi nhanh chóng và ít chi phí nhất khi có cơ hội phục hồi.

Đặc biệt, trong bối cảnh hiện nay, điều quan trọng nhất đối với các doanh nghiệp chính là các biện pháp phòng, chống dịch bệnh hợp lý, không quá cực đoan, qua đó tạo điều kiện cho các doanh nghiệp thích nghi với hoàn cảnh: vừa duy trì ổn định các hoạt động sản xuất kinh doanh, vừa bảo đảm an toàn cho người lao động, tìm kiếm và tận dụng những cơ hội mới để phục hồi và phát triển.

Đồng thời, chủ động xây dựng chính sách và chuẩn bị nguồn lực triển khai các biện pháp hỗ trợ dài hạn, bền vững giúp doanh nghiệp phục hồi nhanh sau khi kiểm soát được dịch bệnh và có cơ hội quay trở lại mạnh mẽ hơn.

Tám nhóm giải pháp trong ngắn hạn và dài hạn

Với tinh thần "chống dịch như chống giặc" và hành động "sớm nhất, hiệu quả nhất" nhằm tránh làm đứt gãy chuỗi ung ứng, hạn chế xảy ra phá sản doanh nghiệp và bị thu tóm, Bộ KH&ĐT đề xuất 8 nhóm giải pháp trong ngắn hạn và dài hạn.

Theo đó, Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã chỉ ra nhóm các chính sách, giải pháp cấp thiết cần triển khai ngay.

Một là, thực hiện các biện pháp, phòng chống dịch COVID-19 linh hoạt, hiệu quả, tạo điều kiện cho doanh nghiệp ổn định và duy trì hoạt động sản xuất kinh doanh.

Hai là, đảm bảo lưu thông hàng hoá thông suốt, hiệu quả, khắc phục chuỗi cung ứng, chuỗi giá trị bị gián đoạn. Nghiên cứu hướng dẫn thống nhất các quy tắc phân loại chống dịch COVID-19 chung trên cả nước, tránh tình trạng địa phương hoá quá mức, gây cản trở hoạt động của doanh nghiệp.

Ba là, hỗ trợ cắt giảm chi phí, tháo gỡ khó khăn về dòng tiền cho doanh nghiệp với các giải pháp mạnh mẽ hơn để hỗ trợ khoanh nợ, tái cấu trúc nợ, gia hạn các khoản nợ cũ; giảm lãi suất cho các khoản vay cũ và mới; khẩn trương triển khai các chính sách hỗ trợ về giãn, giảm thuế VAT, thuế thu nhập doanh nghiệp...

Bốn là, tháo gỡ khó khăn về lao động, chuyên gia.

Đối với nhóm chính sách dài hạn, tạo nền tảng hỗ trợ doanh nghiệp phục hồi và phát triển, đề xuất 4 nhóm giải pháp chủ yếu.

Thứ nhất, xây dựng chính sách phát triển doanh nghiệp có tính chiến lược, khai thác lợi thế ngành, lĩnh vực để đón bắt cơ hội nhằm phục hồi nền kinh tế; cần có chính sách để phát triển các doanh nghiệp tư nhân có quy mô lớn, đóng vai trò dẫn dắt; phát triển công nghiệp ngành y tế như đã nêu ở trên...

Thứ hai, nâng cao hiệu quả triển khai chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa; rà soát, tháo gỡ vướng mắc pháp lý; đơn giản hóa tối đa các quy trình, thủ tục hành chính hiện tại, xem xét áp dụng các quy trình

xuất, nhập khẩu ưu tiên.

Thứ ba, thúc đẩy hỗ trợ doanh nghiệp chuyển đổi số, đổi mới sáng tạo. Đẩy mạnh phát triển kinh tế số; các nền tảng thương mại điện tử; các ứng dụng công nghệ giao dịch thanh toán điện tử, hậu cần giao nhận...

Thứ tư, nâng cao hiệu quả hoạt động và khai thác dư địa của khu vực doanh nghiệp nhà nước; nghiên cứu, xây dựng hệ thống cơ chế, chính sách theo hướng đổi mới quản lý của chủ sở hữu, tạo điều kiện cho doanh nghiệp nhỏ và vừa được hoạt động bình đẳng, chủ động và cạnh tranh với các doanh nghiệp khác.

"Về phía cộng đồng doanh nghiệp cũng cần tiếp tục nêu cao tinh thần dân tộc, phát huy tính chủ động, tự lực, tự cường, nỗ lực vượt qua khó khăn, thách thức; chủ động đổi mới mô hình sản xuất kinh doanh, tái cấu trúc doanh nghiệp; chú trọng đào tạo, nâng cao năng lực quản trị, chất lượng nguồn nhân lực; ứng dụng mạnh mẽ khoa học công nghệ để biến thách thức thành cơ hội; tạo chuẩn giá trị mới, quan tâm hơn đến phục vụ người dân và nhu cầu trong nước; mở rộng thị trường, tiến tới tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu", Bộ trưởng đề xuất.

Bộ trưởng Nguyễn Chí Dũng cho biết, Chính phủ đã có chỉ đạo Bộ KH&ĐT xây dựng chương trình phục hồi nền kinh tế ngay từ thời điểm hiện tại, nhằm chuẩn bị sẵn sàng các điều kiện cần thiết, đón đầu xu hướng. Đây là cơ hội lớn cho các nhà đầu tư, doanh nghiệp thúc đẩy nhanh quá trình phục hồi, ổn định sản xuất kinh doanh. Bộ KH&ĐT đang kiến nghị Thủ tướng Chính phủ sớm thành lập Tổ công tác đặc biệt của Thủ tướng Chính phủ về tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp và người dân bị ảnh hưởng bởi đại dịch Covid-19.

Hung Phúc

(Bài tuyên truyền thực hiện Nghị quyết 84/NQ-CP ngày 29/5/2020 của Chính phủ)